نگاه

پارک‌های فناوری، فضای کسب‌وکار و ممانعت از مهاجرت نخبگان

جواد حیدریان
روزنامه‌نگار

مهاجرت نخبگان، یکی از معضلات جدی کشورهایی است که نتوانسته‌اند بستری مناسب برای رشد و شکوفایی استعدادها فراهم کنند. در ایران، مهاجرت نخبگان به دلایل مختلف اقتصادی، اجتماعی و... در سال‌های اخیر روندی افزایشی داشته است. براساس داده‌ها و تحقیقات معتبر، بخش زیادی از این مهاجرت‌ها به‌دلیل نبود فرصت‌های شغلی و زیرساخت‌های تحقیقاتی مناسب و کاهش انگیزه برای ماندن در کشور است. یکی از راه‌حل‌های کلیدی برای مقابله با این مشکل، تقویت پارک‌های علم و فناوری و ایجاد فضای کسب‌وکار و توسعه دانش است. طبق آمارهای مرکز پژوهش‌های مجلس و گزارش‌های بین‌المللی از جمله یونسکو و بانک جهانی، ایران در دهه‌های اخیر یکی از کشورهای با بالاترین نرخ مهاجرت نخبگان بوده است. بررسی‌ها نشان می‌دهند سالانه بین ۱۵۰ هزار تا ۲۰۰ هزار نفر از تحصیل‌کردگان ایرانی به خارج از کشور مهاجرت می‌کنند. آمار مهاجرت تحصیل‌کرده‌های ایرانی به کشورهای مقصد مانند کانادا، ایالات متحده، آلمان و استرالیا به‌طور مداوم در حال افزایش است. طبق یک نظرسنجی در سال ۲۰۱۹، ۷۲ درصد از نخبگان ایرانی که قصد مهاجرت داشتند، دلیل اصلی را نبود فرصت‌های شغلی و حرفه‌ای متناسب با تخصص خود در داخل کشور ذکر کردند. این آمارها نشان می‌دهند که فرار مغزها یکی از چالش‌های اصلی در ایران است که می‌تواند به آسیب‌های اقتصادی و علمی گسترده‌ای منجر شود.

پارک‌های علم و فناوری که زیرمجموعه معاونت فناوری و نوآوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است، مراکز تخصصی هستند که به‌منظور تجاری‌سازی ایده‌ها، حمایت از استارتاپ‌ها و تشویق به پژوهش‌های علمی تأسیس شده‌اند. این پارک‌ها نه‌تنها برای ایده‌های نوآورانه زمینه تجاری‌شدن ایجاد می‌کنند، بلکه از طریق جذب سرمایه و فراهم‌کردن فضای مناسب برای رشد شغلی، می‌توانند به حفظ نخبگان کمک کنند.

از جمله نمونه تأثیرهای مثبت این پارک‌ها ایجاد اکوسیستم کارآفرینی است. پارک‌های علم و فناوری با راه‌اندازی شتاب‌دهنده‌ها، مراکز رشد و صندوق‌های سرمایه‌گذاری، بستری برای رشد استارتاپ‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان فراهم می‌آورند. همچنین تجاری‌سازی ایده‌ها از مهم‌ترین اقدامات این پارک‌هاست. در این پارک‌ها ایده‌های پژوهشی و علمی به محصول تبدیل می‌شوند که هم به نفع جامعه است و هم به درآمدزایی و ایجاد شغل کمک می‌کند.

حمایت‌های مالی و فنی نیز از دیگر خدمات پارک‌های فناوری است. پارک‌های فناوری پیشرو کشور با جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی و فراهم‌کردن منابع مالی، می‌توانند بستر مناسبی برای نخبگان ایجاد کرده و انگیزه مهاجرت را کاهش دهند. براساس گزارشی که توسط مرکز تحقیقاتی فناوری و نوآوری دانشگاه صنعتی شریف در سال ۲۰۲۲ منتشر شد، شرکت‌های دانش‌بنیان مستقر در پارک‌ها به طور میانگین ۲۰ تا ۳۰ درصد بیشتر از سایر شرکت‌ها رشد اقتصادی دارند. همچنین طبق گزارش سال ۲۰۲۰ یونسکو، ۲۰ درصد از مهاجرت نخبگان از کشورهایی مانند هند و ترکیه به دلیل وجود برنامه‌های کارآفرینی و فناورانه و امکان ایجاد کسب‌وکارهای نوآورانه در داخل کشورشان کاهش یافته است.

در سطح جهانی، تجربه کشورهای مختلف نشان می‌دهد که پارک‌های فناوری و اکوسیستم‌های کارآفرینی می‌توانند به کاهش مهاجرت نخبگان کمک کنند.؛ برای مثال چین با راه‌اندازی پارک‌های علمی و فناوری در دهه ۱۹۹۰ و ۲۰۰۰ توانست به‌طور قابل توجهی میزان مهاجرت نخبگان را کاهش دهد. در حالی که در اوایل دهه ۹۰، چین با مشکل خروج مغزها روبه‌رو بود، امروزه پارک‌های فناوری این کشور به یکی از بزرگ‌ترین و پیشرفته‌ترین پارک‌های علمی جهان تبدیل شده‌اند. در هند، ایجاد پارک‌های علم و فناوری در شهرهایی مانند بنگلور به‌سرعت تبدیل به مراکز نوآوری و فناوری شد که اکنون نه‌تنها نخبگان محلی بلکه نخبگان جهانی را جذب می‌کند. ترکیه نیز با ایجاد پارک‌های فناوری و مراکز رشد در دهه گذشته توانست شرایطی را فراهم کند که بسیاری از نخبگان ترک که قصد مهاجرت داشتند، در داخل کشور ماندند و در این پارک‌ها به فعالیت‌های فناورانه و کارآفرینی پرداختند. آمارهای یونسکو نشان می‌دهند که حدود ۳۰ درصد از نخبگان کشورهای آسیای جنوبی به دلیل وجود پارک‌های فناوری و حمایت‌های کارآفرینی از مهاجرت منصرف شده‌اند. تقویت پارک‌های علم و فناوری و ایجاد فضای کسب‌وکار و دانش در ایران، می‌تواند به‌عنوان یکی از راهکارهای مؤثر برای کاهش مهاجرت نخبگان عمل کند. برای این منظور، باید علاوه بر بهبود زیرساخت‌های فناورانه، به مسائل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی نیز توجه ویژه شود. پارک‌های فناوری، با تجاری‌سازی ایده‌ها، حمایت‌های مالی و ایجاد فضای نوآوری می‌توانند به حفظ استعدادهای علمی کمک کرده و انگیزه مهاجرت نخبگان را کاهش دهند. به‌طورکلی، سرمایه‌گذاری در این پارک‌ها، نه‌تنها از مهاجرت نخبگان جلوگیری می‌کند، بلکه به رشد اقتصادی و نوآوری داخلی و توسعه پایدار کشور نیز کمک می‌کند.

خبر

۷۰ نفر از مصدومان بندر شهید رجایی همچنان بستری‌اند

ایلنا: معاون درمان وزارت بهداشت آخرین روند درمان مصدومان حادثه انفجار بندر شهید رجایی بندرعباس را تشریح کرد. سجاد رضوی، با اشاره به آخرین وضعیت درمانی مصدومان حادثه انفجار اسکله شهید رجایی بندرعباس اعلام کرد: «طبق آخرین گزارش دریافتی، در حال حاضر حدود ۷۰ نفر از مجروحان این حادثه در بیمارستان‌های بندرعباس بستری هستند. از این تعداد، دو تا سه نفر در بخش مراقبت‌های ویژه (ICU) قرار دارند که امیدواریم حال عمومی آنها نیز بهبود یابد. سایر مجروحان در وضعیت عمومی مطلوبی هستند و روند درمان آنها به‌صورت دقیق در حال پیگیری است». او با اشاره به اعزام تعدادی از مصدومان به شیراز افزود: «پنج نفر از مصدومان برای دریافت خدمات فوق‌تخصصی سوختگی به شیراز منتقل شده‌اند. از این تعداد، حال سه نفر نسبتا وخیم گزارش شده و دو نفر دیگر در وضعیت خوبی قرار دارند. روند درمان آنها ادامه دارد و تمام تجهیزات و اقلام مورد نیاز نیز برای این عزیزان ارسال شده است. هماهنگی‌های درمانی به‌صورت کامل میان تیم‌های تخصصی برقرار است». او درباره تأمین خون برای مصدومان حادثه انفجار بندرعباس گفت: «بلافاصله پس از وقوع حادثه، آمادگی ارسال ۸۰۰ واحد خون از تهران وجود داشت و واحدهای انتقال خون استان نیز در آماده‌باش کامل بودند».

عکس‌ها: سهند ناکی، شرق

کیوسک مستقر شده پلیس در کنار در دانشکده فنی دانشگاه تهران

گزارش میدانی «شرق» از محل قتل امیرمحمد خالقی، دانشجوی دانشگاه تهران

فقط یک کیوسک در کوچه‌های همچنان تاریک

مشاهدات «شرق» نشان می‌دهد خیابان‌ها و کوچه‌های اطراف خوابگاه‌ها و دانشگاه‌ها در تهران تاریک و پرخطر است و دانشجویان به‌طور مرتب مورد سرقت، خفت‌گیری و آزار قرار می‌گیرند

نسترن فرخه

«کوچه‌های منتهی به دانشگاه و خوابگاه‌های دانشجویی معمولا تاریک و بدون چراغ هستند»؛ این جمله ثابت دانشجویان دانشگاه تهران، خواجه‌نصیر و شهید بهشتی به «شرق» است. بعد از ماجرای قتل «امیرمحمد خالقی»، چند روایت دیگر هم از زورگیری دانشجویان در اطراف خوابگاه خبری شد که همه نشان از امنیت پایین در اطراف این ساختمان‌ها دارد. بااین‌حال، سیاست جدید شهری که چند سالی است با کاهش روشنایی خیابان‌ها در شب همراه است، منجر به افزایش زورگیری و ناامنی در شهرهای تهران شده است. گزارش میدانی «شرق» از اطراف دانشگاه‌ها نشان می‌دهد بیشترین درخواست دانشجویان، افزایش روشنایی در خیابان و کوچه‌های اطراف خوابگاه و دانشگاه‌هایی است که در آن تردد می‌کنند.

دانشجویان کیف در دست یا کوله بر دوش، از در دانشگاه خارج یا وارد می‌شوند. در بین آنها کمتر دانشجویی با ما حرف می‌زند. بیشترشان با خنده سری تکان می‌دهند یا بی‌تفاوت روی برمی‌گردانند و می‌روند. اینجا کوچه جنت است؛ جایی که به‌عنوان قتلگاه امیرمحمد خالقی، دانشجوی دانشگاه تهران، شناخته می‌شود؛ جایی که دانشجویان بارها تجربه زورگیری و آزار را از سر گذرانده‌اند. در انتهای این کوچه، یکی از درهای دانشگاه و خوابگاه دانشگاه تهران قرار دارد. بااین‌حال، دانشجویان بی‌حوصله و با شک و تردید سر کوچه «جنت» را محل کشته‌شدن «امیرمحمد خالقی» می‌دانند و بقیه هم اطلاعات چندانی از محل وقوع حادثه ندارند. پس از قتل این دانشجو، دانشگاه تهران در اطلاعیه‌ای اعلام کرده بود علاوه بر پیگیری مطالبات دانشجوها، ثبت رسمی دانشگاه برای شکایت از قاتلان هم در دستور کار قرار دارد. در بخش دیگری از این اطلاعیه عنوان شده که دانشگاه خود را موظف به تقویت روشنایی اطراف کوی دانشگاه و استقرار دو کانکس پلیس در اطراف کوی پروانه دانسته بود که تا الان بخشی از آن عملی شده است. مشاهدات «شرق» اما نشان می‌دهد حدود دو ماه بعد از حادثه، در چندمتری درِ دانشگاه، جایی که به انتهای این کوچه بن‌بست می‌رسد، کیوسک پلیس مستقر شده است. یکی از دانشجویان نرده‌های کنار دانشگاه را نشان می‌دهد که تازه نصب شده و با این کار ورودی خوابگاه را به داخل دانشگاه منتقل کردند. او می‌گوید: «کاری کردند تا دیگر نیاز نباشد دانشجویان در انتهای این کوچه بن‌بست و تاریک تردد کنند». پروژکتوری بالای درِ دانشگاه به چشم می‌خورد که بخش‌هایی از این فضا را در تاریکی شب روشن می‌کند. اما باز هم از نظر بیشتر دانشجویان این روشنایی باید بیشتر شود. در بین آنها، دانشجوی دختری از نگرانی رفت‌وآمدش در اطراف دانشگاه می‌گوید: «فکر کنم امیرمحمد خالقی سر کوچه جنت کشته شد؛ چون تمام دانشجویان به من می‌گویند از آنجا که رد شدی، حواست را جمع کن. الان دور دانشگاه چراغ دارد ولی هنوز هم کم است». چند متر دورتر از درِ دانشگاه، پسری کنار جدول خیابان نشسته و در برابر سؤالی درباره وضعیت امنیت تردد در اطراف ساختمان خوابگاه و دانشگاه توضیح می‌دهد: «این کیوسک به‌تازگی نصب شده است. فکر کنم ماجرای قتل دانشجو هم چند متر بالاتر، در همین کوچه اتفاق افتاد. قبل از اتفاق اخیر، خیلی خفت‌گیری و زورگیری می‌شد، ولی فعلا اتفاق جدیدی رخ نداده است یا من چیزی نشنیده‌ام. شاید به دلیل رسانه‌ای‌شدن اتفاق و کیوسکی باشد که به‌تازگی مستقر شده است. هرچند وضعیت نور اینجا افتضاح است. درِ اصلی دانشگاه که رو به خیابان کارگر شمالی است، به دلیل نور مغازه‌ها و خیابان کمی شرایط بهتری دارد، اما اینجا نه».

کنار نرده‌های تازه نصب‌شده که مسیر رفت‌وآمد دانشجوها را به خوابگاه تغییر داده، یکی از دانشجویان پسر جلوتر می‌آید. او پشت میله‌ها ایستاده و به سؤالات خبرنگار «شرق» که داخل کوچه ایستاده است، پاسخ می‌دهد. چند کیسه خوراکی در دست و کوله‌ای بر دوش دارد: «این میله‌ها را چند روز بعد از اتفاقی که برای آن دانشجو رخ داد، نصب کردند تا دانشجویان از درِ اصلی دانشکده فنی رفت‌وآمد کنند؛ چون قبل از آن درِ خوابگاه، انتهای همین کوچه بود. هرچند الان نور خیابانی که مسیرش از اینجا تا درِ اصلی است، هنوز خوب نیست». از پشت همین نرده‌ها جوان دیگری می‌آید: «خودتان که می‌بینید، کیوسک پلیس گذاشتند و مسیر رفت‌وآمد ما را به خوابگاه تغییر دادند و همه چیز کاملا داخلی شده است. چند پروژکتور گذاشتند که وضعیت نور کمی بهتر شده، ولی دانشکده خیلی از دانشجوها اینجا نیست و آنها همچنان درگیر این مشکل هستند». برای رسیدن به درِ اصلی دانشگاه باید ساختمان دانشکده را دور زد و از پیاده‌راهِ خیابان گمنام، به سمت خیابان کارگر شمالی حرکت کرد. عصر است، اما هنوز هوا تاریک نشده. بااین‌حال، جای هیچ چراغی در این مسیر نیست و رهگذران هم به تاریکی در این خیابان در شب اشاره می‌کنند که امنیت چندانی ندارد و کاملا تاریک است. در خیابان کارگر شمالی، دانشجویان دختر و پسر، تنها یا گروهی در رفت‌وآمد هستند. گروهی از پسران جوان که فاصله چندانی از درِ دانشگاه ندارند، درباره نور کم خیابان توضیح می‌دهند: «این خیابان را نور مغازه‌ها و ماشین‌هایی که در رفت‌وآمد هستند روشن می‌کند. مثلا در خیابان ۱۶ آذر نرسیده به خیابان انقلاب که رفت‌وآمد داریم، اصلا نور نیست. از طرفی آخرین سرویس خوابگاه که دانشجوها را از جلوی دانشگاه سوار می‌کند، ساعت شش بعدازظهر است و معمولا کلاس‌ها ساعت ۷:۳۰ تمام می‌شود. از آن طرف خوابگاه پسرانه تا ۱۲ شب و دخترانه تا ۱۰ شب ورودی دارد».

در صورت درگیری با دزد، موبایل و لپ‌تاپ مشمول بیمه می‌شوند

مسئله طراحی بافت شهری در ایجاد امنیت شهروندان موضوع مهمی است که این روزها با افزایش زورگیری در سطح شهر، بیش از گذشته مورد توجه قرار گرفته است. پارسا نصیری، دبیر انجمن اسلامی دانشکده علوم اجتماعی تهران، در گفت‌وگو با «شرق» باور دارد که باید به موضوع امنیت دانشجوها به شکل ریشه‌ای‌تری توجه کرد. او می‌گوید: «باید فضای شهری قسمت‌هایی از خوابگاه دانشجویی را بیشتر کنند تا آنجا با رفت‌وآمد و وجود مغازه‌ها شلوغ‌تر شود. حتی پلیس باید خودش این موضوعات را پیگیری کند. مشکل ریشه‌ای‌تر از اینهاست؛ چون بعد از ماجرای آقای خالقی، چند مورد دیگر از زورگیری دانشجویان در نزدیکی دانشگاه‌های دولتی یا خوابگاه‌ها رسانه‌ای شد». در روزهای اول بعد از حادثه، وزارت علوم از طرح بیمه گوشی و لپ‌تاپ دانشجویان صحبت کرده و اعلام شده بود که دانشجویان می‌توانند در سامانه صندوق رفاه ثبت‌نام کنند. اما نصیری می‌گوید: «در بندی مربوط به بیمه دانشجویی برای لپ‌تاپ و گوشی همراه که از طرف وزیر علوم مطرح شده، عنوان شده که سرقت دستگاه در مواقعی که دانشجو دستگاه خود را با اراده و اختیار خویش در اختیار سارق قرار می‌دهد، تحت پوشش بیمه نیست؛ یعنی اگر کسی بر روی دانشجو چاقو بکشد و بگوید گوشی همراهت را بده و دانشجو گوشی یا لپ‌تاپ را بدهد، شامل این بیمه نخواهد شد. با این حساب، باید حتما زدوخوردی صورت گیرد تا بیمه پول گوشی یا لپ‌تاپ را به فرد دهد که این موضوع واقعا فاجعه‌بار خواهد بود».

در اطراف دانشگاه خواجه‌نصیر چه خبراست؟

ماجرا تنها محدود به این منطقه و این دانشکده نمی‌شود؛ در هفته گذشته هم خبری از زورگیری دو دانشجوی خواجه نصیرالدین طوسی در کوچه‌های منتهی به خوابگاه رسانه‌ای شد که منجر به آسیب دانشجو شده بود. هرچند دانشگاه در اطلاعیه‌ای اعلام کرد این موضوع در سال قبل رخ داده، اما همین ماجرا نشان از نبود فضای امن کافی در اطراف دانشگاه و خوابگاه این دانشگاه دارد. سپهر راثی، دبیر انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی، در گفت‌وگو با «شرق» به این ماجرا اشاره می‌کند و می‌گوید این مسائل در سال‌های قبل خیلی تکرار شده است: «دانشجویان دانشگاه ما هم سال‌هاست با موضوع خفت‌گیری مواجه‌اند. مثلا در ترمی که گذشت، سه مورد زورگیری در خوابگاه پسرانه احسان رخ داد. این خوابگاه مخصوص دانشجویان ارشد و دکتراست که گوشی‌های همراهشان به سرقت رفت. یکی از دانشجویان هم به دلیل اینکه قصد مقاومت داشت، آسیب دید و همان موقع به اورژانس منتقل شد. از مقابل پردیس تهرانپارس که نزدیک حکیمیه است هم چندین بار گزارش آزار کلامی مخصوصا برای دانشجویان دختر داشتیم. حتی در گذشته هم دانشجوها در سطح شهر و مقابل خوابگاه دانشجویی مورد خفت‌گیری قرار گرفتند. در دو سال اخیر دانشگاه بودجه حمل‌ونقلی را کاهش داده و همین باعث کاهش سرویس‌های ایاب و ذهاب دانشجویان شده است. دانشکده‌های خواجه نصیرالدین طوسی در سطح شهر پراکنده‌اند. قبلا دانشجویان با سرویس‌های ایاب و ذهاب به خوابگاه رفت‌وآمد می‌کردند، به همین دلیل الان سعی می‌کنند با وسیله حمل‌ونقل عمومی وارد دانشگاه شوند. اما از این طریق باید مسیری را به خوابگاه یا دانشگاه پیاده بیایند. در این مسیر هم مورد زورگیری و آزار قرار می‌گیرند. تمام کوچه و خیابان‌های منتهی به خوابگاه احسان و اندیشه در منطقه سیدخندان و خوابگاه دانش در تهرانپارس با مشکل روشنایی مواجه‌اند. در هیچ‌کدام از این مناطق کیوسک پلیس مستقر نیست. بارها از مقابل پردیس تهرانپارس، ماشین شخصی دانشجویان مورد سرقت قرار گرفته؛ دلیلش هم محدودیتی است که دانشگاه برای دانشجوها وضع کرده است. گفته بودند اگر دانشجو می‌خواهد ماشینش را در پارکینگ پردیس بگذارد، باید پردیس را دور بزند و از خیابان وارد دانشگاه شود که نیروی حراست بتواند کارتش را چک کند. درحالی‌که می‌شد یک کیوسک جلوی درِ پارکینگ بگذارند تا این مشکل پیش نیاید. برای همین خیلی از دانشجویان برای اینکه این پیاده‌روی طولانی را نداشته باشند، ماشین‌ها را بیرون پارکینگ می‌گذارند که احتمال سرقت را بالا می‌برد».

تاریکی در کوچه‌های منتهی به خوابگاه و دانشگاه شهید بهشتی

چند روز پیش خبری دیگر در همین ارتباط منتشر شد؛ دختری دانشجو از دانشگاه شهید بهشتی، در نزدیکی خوابگاه مورد زورگیری قرار گرفته بود. بعد از این اتفاق، دانشگاه در اطلاعیه‌ای گفته بود به این دانشجو جراحتی سطحی وارد شده و دانشگاه او را به مراکز درمانی منتقل کرده است. بر همین اساس، فراز ارده، نماینده شورای صنفی دانشگاه شهید بهشتی، در گفت‌وگو با «شرق» تأکید کرد: «بعد از ماجرایی که در کوی دانشگاه برای مرحوم امیرمحمد خالقی پیش آمد، مدیران وزارت علوم تلاش‌هایی در راستای ایجاد امنیت برای دانشجویان کردند. در دانشگاه شهید بهشتی ما هفت خوابگاه در سطح شهر داریم که برای امنیت دانشجوها در رفت‌وآمد نگرانی جدی داشتیم. معمولا خوابگاه‌ها در انتهای کوچه و خیابان‌های تاریک و طولانی قرار دارند که به دلیل ناامنی، سابقه خفت‌گیری و دزدی هم وجود داشت. یک هفته بعد از ماجرای کوی دانشگاه، شورای صنفی شهید بهشتی فراخوانی داد و به فهرستی از معابر ناامن اطراف خوابگاه‌ها و دانشگاه شهید بهشتی رسیدیم. یکی از معابر همین بلوار دانشجوی ولنجک بود که حادثه اخیر همان‌جا رخ داد. بعد از آن کمی روشنایی اطراف این اماکن بهتر شد، ولی پیگیری بیشتر شهرداری، اداره برق و نیروی انتظامی را می‌طلبید. مثلا در خیابان قائم‌مقام ما کوچه بلندی داریم که خوابگاه آنجا قرار گرفته و با این نورافکن‌ها تا ۴۰متری آن روشن شده، اما مشکل هنوز کامل رفع نشده است. شهرداری و اداره برق باید در این مورد همکاری بیشتری داشته باشند. در پردیس عباسپور حکیمیه و ولنجک هم این موضوعات وجود دارد. الان نسبتا اطراف پردیس عباسپور روشنایی دارد و بهتر از قبل شده، اما در ولنجک که این اتفاق افتاده، تاکنون رسیدگی خاصی صورت نگرفته است. شاید چون در توان دانشگاه نیست کل بلوار دانشجو را چراغ بزند». او ادامه می‌دهد: «حداقل می‌توانستند بر دیوار دانشگاه چراغ‌هایی را نصب کنند. تا الان هیچ‌جا کیوسک پلیس نصب نشده و اگر تغییراتی هم در همین مدت کوتاه صورت گرفته، از طرف خود دانشگاه بوده است. ما پیش از این هم در معابر و کوچه‌های منتهی به خوابگاه و دانشگاه‌های بهشتی مواردی از زورگیری، دزدی و آزار را داشتیم. یک بخش‌هایی از اطراف دانشگاه اصلا نور مناسبی ندارد و ما در نامه‌ای که نوشتیم، به تمام این موارد اشاره کردیم. این موردی که رسانه‌ای شد، ۵۰ متر پایین‌تر از خوابگاه بود. هرچند خوابگاه تلاش کرد اقداماتی انجام دهد، اما دانشجویان ترس و ناامنی دارند. در هر حال امیدواریم بحث امنیت دانشجوها جدی‌تر پیش برود و بیمه دانشجویی هم به جریان بیفتد. هرچند ابهاماتی در شرایط این بیمه وجود دارد که باید رفع شود».

نرده‌های نصب‌شده خوابگاه دانشجویی در کنار ورودی دانشکده فنی دانشگاه تهران

یادداشت

روزی برای گرامیداشت کارگران همه مشاغل به‌ویژه تلاشگران حوزه گردشگری

سیدمحمدتقی طباطبایی
فعال حوزه گردشگری

بعد از گذشت ۱۳۸ سال از کشتار گسترده و مواجهه سرکوبگرانه پلیس ایالات متحده با کارگران در شیکاگو، هر سال بنا بر رسم مألوف، گرامیداشت روز کارگر در شرایطی برگزار می‌شود که همچنان تنازع جهانی برای اعطای حقوق بیشتر و تسهیل در شرایط کار و ایجاد عدالت در رابطه میان کارگر و کارفرما پابرجاست. دراین‌باره همواره مباحث تخصصی بی‌شماری طرح و انتشار می‌یابد؛ اما شاید تا به حال هم‌زمان با فرارسیدن نخستین روز ماه می، کمتر به مجموعه تلاشگران حوزه گردشگری و نقش اثربخش آنها در پیشرفت جوامع بشری متناسب با توسعه همه‌جانبه پرداخته شده باشد. در عصری که بنا بر اجماع نخبگان، توسعه انسانی بر سایر ساحت‌های توسعه تقدم یافته است، چه چیزی را می‌توان ارزشمندتر از سرمایه‌های انسانی دانست؟ سرمایه‌ای بی‌بدیل که به‌مثابه جانی تازه در کالبد صنعت گردشگری و نقطه پیشران در حرکت رو به جلو این صنعت می‌ماند. زحمتکشانی که با هزینه‌کردن از وقت و جسم و جان خود در راه تحقق گردشگری مسئولانه قدم برمی‌دارند تا مفاهیم والایی نظیر مهمان‌نوازی و رونق سفره‌های خانوار را به‌عنوان یک فرهنگ اصیل و ریشه‌دار در لوای بزرگ‌ترین صنعت خدماتی جهان رشد و گسترش دهند. بر اساس این باور عمیق است که کشورهای عضو سازمان ملل متحد و سازمان جهانی گردشگری، ازجمله ایران، در یک بازه زمانی دوساله از سال ۱۹۹۱ تا ۲۰۰۱ اصول ۱۰گانه «کدهای جهانی گردشگری» را ترسیم و تصویب کردند. محورهای مهمی که با هدف به حداکثر رساندن دستاوردهای مثبت در صنعت گردشگری و کاهش تأثیرات منفی بر محیط زیست، میراث فرهنگی و جوامع سراسر جهان ارائه شده است و تصویب‌کنندگان این اصول، با آگاهی از نقش منحصربه‌فرد نیروی کار، در بند نهم بر «حقوق کارگران و کارآفرینان در صنعت گردشگری» تأکید ورزیده‌اند.اما اینکه ما تاکنون تا چه اندازه در زمینه ارج‌نهادن به نیروی کار در عرصه توریسم تلاش کرده‌ایم، پرسشی است که پاسخ به آن نیاز به تأمل بیشتری دارد. در میان کلیدواژه‌هایی نظیر «توسعه تأسیسات گردشگری»، «درآمدزایی گردشگری»، «سفر ارزان»، «تسهیلات گردشگری» و...، «کارگران گردشگری» کمتر مورد توجه و نگاه حمایتی قرار گرفته‌اند. واکاوی گذشته ما را به این حقیقت نزدیک می‌کند که مفهوم کارآفرینی در این صنعت، نیاز به مساعدت بیشتری دارد. اگر پوسته‌های بیرونی و چشم‌انداز پرطمطراق صنعت گردشگری را کنار بزنیم، خواهیم دید این نیروی کار است که با بازوان پرتوان خود، چرخ‌دنده‌های این صنعت را به حرکت درمی‌آورد. در چنین شرایطی، هرچه به حوزه سلامت، آموزش، ارتقای مهارت و رفاه تلاشگران گردشگری توجه کنیم، آینده درخشان‌تری را برای پویایی این حوزه و به تبع آن رونق اقتصاد کشور رقم زده‌ایم. بنابر گزارش سازمان جهانی گردشگری، حدود ۱.۴ میلیارد گردشگر بین‌المللی در سال ۲۰۲۴ سفر کرده‌اند که نشان دهنده ۹۹ درصد بازیابی نسبت به سطح پیش از همه‌گیری در سال ۲۰۱۹ است. این رقم نسبت به سال ۲۰۲۳، ۱۱ درصد افزایش داشته است. ارائه خدمات به این میزان از افراد که با حساسیت در پی رقم‌زدن ناب‌ترین لحظات زندگی خود در مدت سفر هستند، خود مبین اهمیت موضوع نیروی کار در ارائه خدمات شایسته در صنعت توریسم است و بالطبع کشورهایی که در ارتقای این حوزه و افزایش مهارت و دانش نیروی کار خود تلاش کرده‌اند، آمار بهتری در زمینه جذب گردشگری و رونق توریسم دارند. سرمایه‌گذاری در حوزه تعلیم نیروی ماهر و تأمین نیازهای کارگران صنعت پررونق گردشگری، امروز یک شعار مناسبتی نیست، بلکه یک راهبرد ارزشمند برای ساختن فردایی بهتر در عرصه سفر، اقامت، پذیرایی و تفریحات سالم است. فردایی بهتر که تأثیر آن به‌صورت مستقیم بر بزرگ‌ترشدن سفره‌های مردم تأثیر خواهد داشت و در نگاه کلی‌تر، ارزآوری و افزایش درآمد ملی را برای کشور به ارمغان خواهد آورد. روز کارگر بر همه تلاشگران کشور به‌ویژه زحمتکشان عرصه گردشگری مبارک و خجسته باد.